

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Markowe Błota”

Rozdział 1 Dane ogólne

§ 1. Podstawą prawną ochrony rezerwatu jest:

1. zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 stycznia 1994 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. Nr 16 z 9 marca 1994 r.);
2. obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ustalenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Nr 3, poz. 162);
3. rozporządzenie Nr 24 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Nr 62, poz. 1373 z 6 września 2002 r.).

§ 2. Powierzchnia i położenie rezerwatu:

1. Powierzchnia rezerwatu wynosi 193,22 ha; z tego:
 - a) leśna zalesiona – 130,50 ha,
 - b) leśna niezalesiona – 1,70 ha,
 - c) powierzchnia leśna związana z funkcjonowaniem rezerwatu – 3,35 ha,
 - d) powierzchnia nieleśna (bagna) – 57,70 ha.
2. Rezerwat położony jest:
 - a) w/g podziału administracyjnego Polski: województwo zachodniopomorskie, powiat myśliborski, gmina Barlinek, obręb ewidencyjnym Moczydło – działki geodezyjne nr 357/2, 358/2, 361/1, 409/1, 409/2, 410, 411, 412 i 413/1.
 - b) w/g podziału fizyczno-geograficznego Polski (Kondracki 1998): prowincji Niz Środkowoeuropejski, podprowincja Pojezierze Południowobałtyckie, makroregion Pojezierze Południowopomorskie, mezoregion Równina Gorzowska.
 - c) w/g regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Trampler 1990): w Kraina Bałtycka, dzielnicą Pojezierze Wałecko-Myśliborskiego, mezoregion Równiny Gorzowskiej.

§ 3. Grunty rezerwatu stanowią własność Skarbu Państwa i zarządzane są przez Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Barlinek.

Rozdział 2

Charakterystyka i diagnoza stanu przyrody

§ 4. Gleby występujące w rezerwacie:

a) rdzawe	– 118,91 ha,
b) murszowate	– 9,98 ha,
c) glejowo-bielicowe	– 4,77 ha,
d) torfowe i torfowo-murszowe pod nieleśnymi bagnami	– 59,56 ha.

§ 5. Rodzaje ekosystemów.

W rezerwacie występują następujące ekosystemy:

1. leśne	– 126,32 ha,
2. nieleśne ekosystemy lądowe	– 65,28 ha,
3. wodne	– 0,21 ha.

§ 6. Charakterystyka ekosystemów.

1. Ekosystemy leśne.

a) Typy siedliskowe i odpowiadające im potencjalne zespoły leśne:

L.p.	Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia w ha	Zespoły leśne występujące na danym typie siedliska	Uwagi, stan zachowania
1	Bór mieszany świeży (Bmw)	37,78	kwaśna dąbrowa (<i>Fago-Quercetum</i>)	
2.	Las mieszany świeży (LMśw)	91,46	kwaśna dąbrowa (<i>Fago-Quercetum</i>), kwaśna buczyna (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Ze względu na silne zniekształcenie fitocenoz leśnych nie jest możliwe dokładne odróżnienie potencjalnych biochor tych zespołów.
	Las mieszany wilgotny (LMw)	2,70	kwaśna dąbrowa wilgotna (<i>Fago-Quercetum molinietosum</i>) łęg olszowy (<i>Circaeo-Alnetum</i>)	
3.	Oles (Ol)	1,70	Łęg olszowy (<i>Circaeo-Alnetum</i>)	

			ubogi ols (<i>Sphagno-Alnetum</i>)	
--	--	--	--------------------------------------	--

b) Powierzchnia drzewostanów w ha, wg gatunków panujących i klas wieku wynosi:

gatunek	Klasy wieku											Razem	
	hializny	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	...		
Sosna			26,88	14,36	3,76	17,33	10,85						73,18
Buk			5,69	19,36		15,9							40,95
Brzoza		5	6,99										11,99
Dąb beższ.		3,38											3,38
Świerk	1,7	0,2	0,8										2,7
Razem	1,7	8,58	40,36	33,72	3,76	33,23	10,85						132,2

c) Stan ekosystemów leśnych:

- ekosystemy naturalne i zbliżone do naturalnych nie występują;
- ekosystemy zniekształcone zajmują 43,13 ha;
- ekosystemy sztuczne, w formie leśnych zbiorowisk zastępczych, zajmują 83,18 ha.

2) Ekosystemy wodne o łącznej powierzchni 0,21 ha stanowią śródtorfowe jeziora o zmiennym poziomie wody, o charakterze zbliżonym do naturalnego i reprezentują pospolite typy ekosystemów.

3) Nieleśne ekosystemy lądowe stanowią szuwary i traworośla – 35,72 ha, łożowiska i zapusty brzozowe – 26,67 ha, przejściowo-torfowiskowe mszary torfowcowi – 2,89 ha:

- a) przejściowo – torfowiskowe mszary wysokotorfowiskowe należą do zbiorowisk naturalnych, ustępujących;
- b) łożowiska i zapusty brzozowe należą do zbiorowisk naturalnych, ekspansywnych;
- c) szuwary i traworośla są reprezentowane przez zbiorowiska naturalne i półnaturalne, w większości pospolite i ekspansywne.

§ 7. Chronione siedliska przyrodnicze.

L.p.	Typ siedliska przyrodniczego	Miejsce i areal występowania	Uwagi, stan zachowania
1.	Torfowiska przejściowe	413b, 409d	2,89 ha; w większości wykazuje objawy przesuszenia i degradacji
2.	Kwaśna buczyna	358c, 412c, 412d	43,13 ha; fitocenoza zdegradowana

3.	Łozowiska	361i, 409d, 410b, 411d, 411i, 412b, 412g, 412h, 413b	20,55 ha; ekspansywne
----	-----------	---	--------------------------

§ 8. Rośliny dziko występujące.

Lista stwierdzonych gatunków flory obejmuje 264 taksony roślin naczyniowych, w tym 10 gatunków objętych i 7 gatunków rzadkich.

§ 9. Zwierzęta dziko występujące

Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie 11 gatunków owadów w tym 11 gatunków motyli i 4 gatunki ważek oraz 54 gatunków kręgowców, w tym: 7 gatunków płazów, 3 gatunki gadów, 40 gatunków ptaków i 9 gatunków ssaków.

L.p	Grupa systematyczna	Ogólna liczba gatunków	Liczba gatunków chronionych		Liczba gatunków objętych konwencjami i dyrektywami UE			
			OGŚ	OGCZ	Habd.	Birdd.	Bonnc.	Bernc.
1.	Owady	11						
2.	Płazy	7	7		4			7
3.	Gady	3			1			3
4.	Ptaki	40	39			4	1	38
5.	Ssaki	9	3		1			5

OGŚ – ścisła ochrona gatunkowa

OGCZ – częściowa ochrona gatunkowa

Habd. – Dyrektywa siedliskowa

Birdd. – Dyrektywa ptasia

Bonnc. – Konwencja Bońska

Bernc. – Konwencja Berneńska

Rozdział 4

Cele ochrony, obszary ochrony czynnej

§ 10. Celem ochrony jest zachowanie mozaiki ekosystemów lokalnie wzbogacającej różnorodność przyrodniczą Puszczy Barlineckiej.

Powyższy cel realizuje się przez:

- a) zminimalizowanie ingerencji w ekosystemy bagien.
- b) unaturalnienie składu gatunkowego drzewostanów.

§ 11. Zasadniczym przedmiotem ochrony w rezerwacie jest krajobrazowa mozaika ekosystemów bagiennych i leśnych, ze specyficzną dla nich florą i fauną.

§ 12. Cały teren podlega ochronie czynnej.

Rozdział 5

Program działań ochronnych

§ 13. Obszary ochrony czynnej.

Program działań ochronnych na obszarze objętym ochroną czynną obejmuje:

- 1) Realizację ochrony czynnej zachowawczej polegającej na osiągnięciu celów ochrony w wyniku przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych w wydzieleniach: 357d; 357f; 358c; 361i; 361j; 409a; 409d; 406c; 410b; 411d,f,h,, 412a,c,d,f,g,h oraz 413b, zajmujących łącznie 110,99 ha;
- 2) Realizację ochrony czynnej stabilizującej polegającej na działaniach zachowujących aktualną postać ekosystemów, w wydzieleniu 410c zajmującym 4,64 ha; w tym pielęgnacja struktury drzewostanu sosnowego II klasy wieku – 4,64 ha;
- 3) Realizację ochrony czynnej unaturalniającej, mającej na celu stopniowe unaturalnienie zniekształconych lub zdegradowanych ekosystemów w wydzieleniach: 357b; 357c; 358b; 409b,f,g; 410a,d,f; 411a,b,c,g; 413a,c,f, 413a,c,f zajmujących łącznie 74,27 ha; w tym: cięcia pielęgnacyjne poprawiające skład gatunkowy drzewostanów I – IV klasy wieku – 74,27 ha.

Rozdział 6

Identyfikacja i ocena zagrożeń dla przyrody oraz sposoby eliminacji i minimalizacji

§ 14. Zagrożenia dla przyrody oraz sposoby ich eliminacji lub minimalizacji przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Zagrożenia	Sposoby eliminacji lub minimalizacji zagrożeń	Kto realizuje
1.	Obniżenie poziomu wód gruntowych powodujące przesuszenie torfowisk w rezerwacie	Nie jest możliwe.	
2.	Zarastanie otwartych	Eliminacja zarośli możliwa przez wycinanie	

bagien zaroślami łozowymi	zarośli, ale została uznana za zasadną wobec umiarkowanego tempa procesu, wysokich kosztów ewentualnego wycinania i niskich oczekiwanych efektów ekologicznych.	
------------------------------	---	--

Rozdział 7

Obszary i sposoby udostępniania rezerwatu dla celów naukowych i turystycznych

§ 15. Obszary i sposoby udostępniania rezerwatu dla celów naukowych, dydaktycznych, turystycznych i rekreacyjnych przedstawia poniższa tabela:

L.p	Cel udostępnienia	Obszary udostępnienia	Sposób udostępnienia	Kto realizuje
1.	Prowadzenie badań naukowych	Obszar całego rezerwatu	Po uzyskaniu zgody Wojewody Zachodniopomorskiego i powiadomienie Nadleśnictwa	Zainteresowane jednostki

§ 16. Lokalizacji obiektów infrastruktury turystycznej nie przewiduje się. Istniejące ambony myśliwskie należy usunąć.

Rozdział 8

Opis sposobów ochrony

§ 17. Ochrona gleby będzie polegać na:

- 1) Pozostawieniu torfowisk w stanie nienaruszonym przy dopuszczeniu naturalnej sukcesji;
- 2) Korygowaniu cięciami pielęgnacyjnymi składu gatunkowego młodszych drzewostanów w kierunku minimalizacji negatywnego oddziaływania sosny na siedliska leśne.

§ 18. Ochrona ekosystemów wodnych winna polegać na:

- 1) braku ingerencji w ekosystemy wodne i wodno-błotne rezerwatu.

§ 19. Ochrona ekosystemów leśnych polegać będzie na:

- 1) działaniach hodowlano-pielęgnacyjnych w drzewostanach mających na celu ich unaturalnienie:
 - a) cięciach pielęgnacyjnych promujących dąb i buk występujących w składzie drzewostanu bądź w miarę możliwości wyprowadzających te gatunki z warstwy podrostu lub nalotu;

- b) ograniczeniu w cięciach pielęgnacyjnych udziału modrzewia i sosny w młodszych drzewostanach rezerwatu;
 - c) wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych w młodych jednogatunkowych drzewostanach sosnowych w celu stabilizacji ich struktury;
 - d) kształtowaniu struktury starszych drzewostanów w wyniku zachodzących w nich spontanicznych procesów przyrodniczych;
 - e) utrzymaniu i konserwacji ogrodzenia uprawy 411f dopóki istnieje zagrożenie jej zniszczenia przez zwierzynę;
- 2) ochronie drzewostanów przed szkodliwym działaniem czynników biotycznych i abiotycznych:
- a) ochronie przeciwpożarowej według obowiązujących przepisów;
 - b) monitoringu stanu zdrowotnego lasu i występujących szkód;
- 3) pozostawieniu w lesie martwych i zamierających drzew, dla odtworzenia siedlisk związanej z nimi flory i fauny:
- a) wszystkich drzew gatunków liściastych;
 - b) drzew sosny starszych niż 70 lat.

Naturalne składy gatunkowe drzewostanów w warunkach przyrodniczych rezerwatu są następujące:

L.p	Typ siedliskowy lasu	Zespół roślinny	Skład gatunkowy drzewostanu w fazie rozwojowej		
			Inicjalnej	optymalnej	terminalnej
1.	BMśw	kwaśna dąbrowa (<i>Fago-Quercetum</i>)	Gat. główne: Brz, Os, So, Dbb Gat. domieszk. stałe: Bk Gat. domieszk. sporad.: Brzb, Jrz	Gat. główne: Dbb, So, Gat. domieszk. stałe: Bk Gat. domieszk. sporad.: Brzb, Jrz, Os	Gat. główne: Dbb Gat. domieszk. stałe: Bk, So Gat. domieszk. sporad.: Brzb, Jrz, Os
2.	LMśw	Kwaśna dąbrowa (<i>Fago-Quercetum</i>)	Gat. główne: Brz, Os, So, Dbb Gat. domieszk. stałe: Bk Gat. domieszk. sporad.: Brzb, Jrz	Gat. główne: Dbb Gat. domieszk. stałe: Bk, So Gat. domieszk. sporad.: Brzb, Jrz	Gat. główne: Dbb Gat. domieszk. stałe: Bk, So Gat. domieszk. sporad.: Brzb, Jrz, Os

		Kwaśna buczyna (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Gat. główne: Bk Gat. domieszk. stałe: Dbb Gat. domieszk. sporadyczne.: Brzb, Os	Gat. główne: Bk Gat. domieszk. stałe: Dbb Gat. domieszk. sporad.: Brzb, Os	Gat. główne: Bk Gat. domieszk. stałe: Bk, So Gat. domieszk. sporad.: Brzb, Os
3.	LMw	Kwaśna dabrowa f. wilgotna (<i>Fago-Quercetum molinietosum</i>)	Gat. główne: Brz, Os, Dbb, Dbs Gat. domieszk. stałe: Bk Gat. domieszk. sporad.: Brzb, Jrz	Gat. główne: Dbb, Dbs Gat. domieszk. stałe: Bk, So Gat. domieszk. sporad. Brzb, Jrz,	Gatunki główne: Dbb, Dbs Gatunki domieszk. stałe: Bk, So Gatunki domieszk. sporad.: Brzb, Jrz, Os
		Łęg olszowy (<i>Circaeo-Alnetum</i>)	Gat. główne: Ol gat. domieszk. stałe: - Gatunki domieszk. sporad.: -	Gatunki główne: Ol Gat. domieszk. stałe: Dbs Gatunki domieszk. sporad.: -	Gat. główne: Ol Gat. domieszk. stałe: Dbs Gatunki domieszk. sporad.: -
4.	Ol	Łęg olszowy (<i>Circaeo-Alnetum</i>)	Gat. główne: Ol Gat. domieszk. stałe: - Gatunki domieszk. sporad.: -	Gat. główne: Ol Gat. domieszk. stałe: - Gat. domieszk. sporad.: Dbs	Gat. główne: Ol Gat. domieszk. stałe: - Gat. domieszk. sporad.: Dbs
		Ubogi ols (<i>Sphagno-Alnetum</i>)	Gat. główne: Ol Gat. domieszk. stałe: Brzom Gat. domieszk. sporad.: Jrz	Gat. główne: Ol Gat. domieszk. stałe: Brzom Gat. domieszk. sporad.: Jrz	Gat. główne: Ol Gat. domieszk. stałe: Brzom gat. domieszk. sporad.: Jrz

§ 20. Nie przewiduje się specjalnych sposobów ochrony cennych stanowisk roślin dziko rosnących.

§ 21. Sposoby ochrony cennych gatunków zwierząt dziko występujących polegają na:

- 1) zakazie polowania na terenie rezerwatu,
- 2) ograniczeniu penetracji rezerwatu przez ludzi,
- 3) pozostawianiu drzew martwych, zamierających, dziuplastych podczas wykonywania zabiegów ochronnych w ekosystemach leśnych,

§ 22. Ochrona walorów krajobrazowych i widokowych polega na:

- 1) ochronie mozaiki leśnych i bagiennych,
- 2) usunięciu ambon łowieckich.

Rozdział 9

Ustalenia dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

§ 23. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące ustalenia:

- 1) zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących pogorszyć bilans wodny rezerwatu, w tym poboru wód podziemnych w sposób mogący wpłynąć na stosunki wodne rezerwatu.

Rozdział 10

Zadania ochronne oraz sposoby ich wykonywania

§ 24. Zadania ochronne oraz sposoby ich wykonania:

L.p	Lokalizacja	Zadania ochronne	Cel realizacji	Jednostka realizująca	Sposób i termin wykonania
1.	357b	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu	Nadleśnictwo Barlinek	promująca Bk eliminować Md, So, Św
2.	357c	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		promująca Bk, eliminować So, Św, Md
3.	358b	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		eliminować So, Św
4.	409b	TP	częściowe unaturalnienie drzewostanu		promować Dbb, Bk gdzie występuje
5.	409f	TP	częściowe unaturalnienie drzewostanu		promująca Dbb i ew. Bk gdzie występuje
6.	409g	TP	częściowe unaturalnienie drzewostanu		promująca Bk, Dbb, gdzie występuje

7.	410a	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		promująca Bk, Gb, eliminować Md, So
8.	410c	TP	stabilizacja struktury drzewostanu		
9.	410d	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		promować Dbb, Bk gdzie występuje
10.	410f	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		promować Bk gdzie występuje
11.	411a	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		w roku nasiennym Bk nasilona w okolicy przestojów Bk
12.	411b	TW	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		eliminująca Md
13.	411c	TW	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		eliminująca Md, promować Bk gdzie występuje
14.	411g	CW, CP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		ograniczać Brz eliminować So, promować Dbb, Bk
15.	413a	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		promująca Dbb, promować Bk gdzie występuje
16.	413c	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		eliminująca Md promować Bk, Db gdzie występuje
17.	413f	TP	częściowe unaturalnienie składu drzewostanu		promować Bk gdzie występuje
18.	cały teren rezerwatu	usunięcie ambon myśliwskich			